

REPUBLIKA SLOVENIJA
DRŽAVNI SVET

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve

Številka: 060-06-6/2021/5
Ljubljana, 17. 3. 2021

Predlog

Z A P I S N I K

59. seje Komisije Državnega sveta za mednarodne odnose in evropske zadeve (v nadaljevanju: Komisija), ki je bila v torek, 9. marca 2021, organizirana preko aplikacije Cisco Webex Meetings (na daljavo in z osebno prisotnostjo v sobi 110/I, Šubičeva 4, Ljubljana).

Seja se je začela ob 14. uri in zaključila ob 15. uri.

Prisotni:

- predsednik Bojan Kekec,
- podpredsednik Igor Antauer,
- na daljavo: Bojana Potočan, dr. Branka Kalenić Ramšak, Samer Khalil, Branko Šumenjak, Davorin Terčon, Željko Vogrin, mag. Peter Požun, mag. Igor Velov, Bogomir Vnučec.

Opravičeno odsoten:

- član: mag. Miroslav Ribič

Ostali prisotni (na daljavo) :

- Daša Vidmar Mikšič, Ministrstvo za pravosodje,
- Luka Omerzel, Mateja Kralj, Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo.

D n e v n i r e d:

1. Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o računalniško podprtem sistemu za komunikacijo v čezmejnih civilnih in kazenskih postopkih (sistem e-CODEX) in spremembi Uredbe (EU) 2018/1726, EPA 1702-VIII, EU U 995
2. Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o tekmovalnih in pravičnih trgih v digitalnem sektorju (akt o digitalnih trgih), EPA 1704-VIII, EU U 997
3. Poročilo o srečanju EUROPOL/JPSG, 1. in 2. 2. 2021
4. Potrditev zapisnika 57. seje komisije

Ad 1)

Komisija je obravnavala Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o računalniško podprtem sistemu za komunikacijo v čezmejnih civilnih in kazenskih postopkih (sistem e-CODEX) in spremembi Uredbe (EU) 2018/1726 (v nadaljevanju: Predlog stališča), ki ga je Državnemu zboru, na podlagi prvega odstavka 4. člena Zakona o sodelovanju med Državnim zborom in Vlado Republike Slovenije v zadevah Evropske unije (Uradni list RS, št. 34/04, 43/10, 107/10 in 30/15), posredovala Vlada Republike Slovenije.

Uvodno obrazložitev je podala predstavnica Ministrstva za pravosodje, ki je predstavila Predlog uredbe in Predlog stališča.

Republika Slovenija podpira Predlog uredbe, ker meni, da je e-CODEX ustrezno orodje za vzpostavitev interoperabilne, varne in decentralizirane komunikacije med nacionalnimi informacijskimi sistemi v čezmejnih civilnih in kazenskih postopkih, ki uporabnikom omogoča varno pošiljanje in prejemanje dokumentov, obrazcev, dokazov, zaprosil ali drugih informacij.

Člani Komisije menijo, da je področje uporabe elektronskega prenosa informacij v okviru čezmejnih civilnih in kazenskih postopkov prek sistema e-CODEX, pomembna tema na ravni EU. Podpirajo cilje, ki jih zasleduje Predlog uredbe in se strinjajo z ugotovitvijo, da je ustrezní mehanizem za varno izmenjavo informacij v čezmejnih sodnih postopkih najbolje doseči na ravni EU, saj je bistvenega pomena, da je rešitev splošno sprejeta. Parcialne rešitve na ravni vsake posamezne države članice pa hkrati predstavljajo tudi tveganje za pomanjkanje interoperabilnosti med različnimi sistemi.

Sistem e-CODEX bo omogočil lažje pravosodno sodelovanje v civilnih in kazenskih zadevah, pravno podlago za izvajanje financiranja njegovih funkcij pa ureja 18. člen predlaganega zakonodajnega akta. Člani Komisije namenljajo pozornost finančnim posledicam uvedbe sistema e-CODEX. Podpirajo določitev, da se stroški operativnega upravljanja zadevnega sistema krijejo iz proračuna EU, medtem ko so predvideni stroški držav članic omejeni in so vezani na namestitev in uporabo sistema e-CODEX.

* * *

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve je soglasno sprejela mnenje, da podpira Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o računalniško podprtem sistemu za komunikacijo v čezmejnih civilnih in kazenskih postopkih (sistem e-CODEX) in spremembi Uredbe (EU) 2018/1726.

* * *

Za poročevalca je bil določen predsednik Komisije Bojan Kekec.

Ad 2)

Komisija je obravnavala Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o tekmovalnih in pravičnih trgih v digitalnem sektorju (akt o digitalnih trgih) (v nadaljevanju: Predlog stališča), ki ga je Državnemu zboru, na podlagi prvega odstavka 4. člena Zakona o sodelovanju med Državnim zborom in Vlado Republike Slovenije v zadevah Evropske unije (Uradni list RS, št. 34/04, 43/10, 107/10 in 30/15), posredovala Vlada Republike Slovenije.

Uvodno obrazložitev je podal predstavnik Ministrstva za gospodarski razvoj in tehnologijo, ki je predstavil Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o tekmovalnih in pravičnih trgih v digitalnem sektorju (akt o digitalnih trgih) in Predlog stališča. Republika Slovenija podpira splošni cilj, ki ga zasleduje navedeni Predlog Uredbe in njen namen, da se zagotovi pravilno delovanje notranjega trga s spodbujanjem učinkovite konkurence na digitalnih trgih, zlasti poštenega in konkurenčnega spletnega okolja. Zakonska ureditev delovanja digitalnih platform bo prispevala k oblikovanju konkurenčnih, odprtih in pravičnih trgov digitalnih storitev po vsej Evropski uniji, na katerih so prisotni ponudniki jedrnih platformnih storitev. Pri tem je treba zagotoviti sorazmernost predlaganih ukrepov glede na cilje zakonske ureditve ter poslovnim in končnim uporabnikom jedrnih platformnih storitev, ki so opredeljene kot vratarji, zagotoviti ustrezne zaščitne ukrepe po vsej Evropski uniji pred nepoštenim ravnanjem ponudnikov in s tem izboljšati pravilno delovanje notranjega trga. Pri oblikovanju obravnavanega predloga bo potrebno zagotoviti sorazmernost predlaganih ukrepov s cilji in njihovo usklajenost z obstoječim pravnim redom ter jasnost in enostavnost uporabe predlaganih določb.

Člani Komisije so bili seznanjeni, da bodo nova pravila bolje zaščitila potrošnike in njihove temeljne pravice na spletu ter doprinesla k pravičnejšim in bolj odprtim digitalnim trgom za vse. Poleg tega se bo podpirala širitev manjših platform, malih in srednjih podjetij ter zagonskih podjetij, kar jim bo olajšalo dostop do strank na celotnem enotnem trgu in hkrati znižalo stroške izpolnjevanja obveznosti. Nova pravila bodo tudi prepovedala nepravične pogoje, ki jih nalagajo spletne platforme, ki so ali bodo po pričakovanjih postale vratarji na enotnem trgu. Zato pozdravljajo usmeritev, da se obravnava negativne posledice določenega vedenja platform, ki delujejo kot digitalni vratarji na enotnem trgu in pomembno vplivajo nanj.

V zvezi z 21. členom se članom Komisije zastavlja vprašanje vezano na obseg pooblastila danega Evropski komisiji, ki ji omogoča izvedbo preiskav v prostorih podjetja ali podjetniškega združenja. Pojasnjeno je bilo, da Republika Slovenija ne nasprotuje zadevnemu pooblastilu, pričakuje pa pojasnilo o pravnem standardu za izvedbo te preiskave ter opredelitev obsega pooblastil.

* * *

Komisija za mednarodne odnose in evropske zadeve je soglasno sprejela **mnenje**, da podpira Predlog stališča Republike Slovenije do Predloga uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o tekmovalnih in pravičnih trgih v digitalnem sektorju (akt o digitalnih trgih).

* * *

Za poročevalca je bil določen podpredsednik Komisije Igor Antauer.

Ad 3)

Komisija se je seznanila s Poročilom o 8. srečanju EUROPOL/JPSG, ki je potekalo 1. in 2. 2. 2021. Dogodka sta se udeležila člana Komisije Bojana Potočan in Samer Khalil.

Zaradi epidemioloških razmer je bilo srečanje izvedeno s pomočjo telekomunikacijskih tehnologij kot srečanje z oddaljeno udeležbo. Slovenija je na tem srečanju sodelovala kot članica predsedujoče Trojke.

Na seji Komisije je Bojana Potočan podala poročilo o zadevnem dogodku.

Povedala je, da so člani Trojke bili seznanjeni z delom delovne skupine za prenovitev Poslovnika skupine za skupni parlamentarni nadzor Europolu. Sprejeta je bila odločitev, da se mandat delovni skupini podaljša in se predstavitev predlogov in stališč delovne skupine glede sprememb in dopolnitev poslovnika preloži na naslednje srečanje. Slovenski poslanec Nik Prebil je predstavil priprave Slovenije na predsedovanje. Ob tem je člane Trojke je seznanil, da Državni zbor še ni sprejel končne politične odločitve glede vseh aktivnosti ter poudaril, da bo Slovenija nadaljevala z zastavljenim programom. Na dnevnem redu srečanja, ki bo med slovenskim predsedovanjem, bo poročilo o aktivnostih Europolu v preteklem obdobju, vključene pa bodo tudi aktualne teme glede varstva človekovih pravic v povezavi z CoVid-19.

Na 8. srečanju skupine za skupni parlamentarni nadzor Europolu je bilo prvi dan srečanja predstavljeno poročilo o delu Europolu v preteklem šestmesečnem obdobju, predstavljene so bile aktivnosti Evropskega nadzornika za varstvo podatkov v zvezi z delovanjem Europolu ter je opravljena razprava o kibernetiki kriminaliteti in digitalni odpornosti. V poročilu o delu Europolu je bilo izpostavljeno, da so kljub omejitvam zaradi CoVid-19 aktivnosti Europolu ostale na visoki ravni, da je bilo zaključenih več pomembnih operacij ter objavljenih več poročil in navodil. Europol in Frontex sta podpisala sporazum, ki bo omogočil lažje sodelovanje med agencijama. V zvezi s poročilom Evropskega nadzornika za varstvo podatkov so bile predstavljene aktivnosti za odpravo predhodno ugotovljenih nepravilnosti v zvezi z obdelavo podatkov in da je bil s ciljem harmonizacije izveden specializiran webinar glede varstva podatkov v okviru Uredbe o Europolu. Evropski nadzornik za varstvo podatkov je opozoril, da Europol ni predložil presoje vplivov na varstvo podatkov, kar bi bilo nujno, saj brez tega ni možno izvesti ocene tveganja ter oceniti ali nadzorni mehanizmi zadoščajo. V razpravi je bilo izpostavljeno več različnih vprašanj, ki so se nanašala na uporabo umetne inteligence v kazenskih preiskavah, na sodelovanje Europolu in Velike Britanije po Brexitu, in na pojavnost ekstremizmov. Opozorjeno je bilo na nujnost sodelovanja pri aktivnostih usmerjenih v omejevanje in boj proti čezmejnemu kriminalu ter da morajo biti pri vseh aktivnostih spoštovani načelo vladavine prava, človekove pravice in demokratična načela. Predstavljena je bila problematika zaznavanja in preiskovanja kibernetike kriminalitete, pri čemer je bilo posebej izpostavljeno, da problem ni samo fizična lokacija dokazov, ampak tudi vprašanje jurisdikcije. V zvezi s tem je bilo poudarjeno, da je nujno sodelovanje med državami, kjer je poleg držav članic Evropske unije treba vključiti tudi tretje države,

saj so mnogi serverji na katerih se nahajajo podatki, izven Evropske unije. Razpravljajoči so opozorili tudi na vprašanje lažnih novic in zavajajočih informacij, ter na globalno povezanost proizvodnih verig in občutljivost dobavnih verig na kibernetike napade.

Drugi dan srečanja so bile predstavljene aktivnosti za prenovitev uredbe, ki ureja delovanje Europolu ter predstavljene predlagane spremembe in krepitev pristojnosti Europolu. Pri tem je bilo poudarjeno, da je za zagotavljanje varnosti v Evropski uniji treba okrepiti operativne zmožnosti Europolu ter Europolu zagotoviti orodja za boj zoper kibernetiko kriminaliteto, ustrezno pravno podlago za sodelovanje z zasebnimi podjetji in za obdelavo velikih podatkovnih baz tudi s pomočjo umetne inteligence, ter povečati pristojnosti v boju zoper terorizem. Kot pomembno je bilo izpostavljeno, da bi Europol moral imeti možnost, da v šengenski informacijski sistem vnaša prejete podatke in opozorila, neodvisno od držav članic. V razpravi je bila izražena podpora prenovitvi uredbe in kreptivi vloge Europolu pri zagotavljanju skupne varnosti in na predstavljenih področjih, pri čemer so mnenja glede tega kako močno vlogo in pristojnosti bi moral imeti Europol bila različna. Izpostavljeno je bilo, da krepitev pristojnosti Europolu mora iti z roko v roki s kreptitvijo nadzora, ob tem pa je izražen tudi pomislek, da bi za kvaliteten nadzor Skupina za skupni parlamentarni nadzor morala imeti svetovalno funkcijo, ne pa da je samo prostor izmenjave mnenj. Izražena je bila skrb ali bodo predvidena finančna sredstva zadoščala, da bi Europol lahko izvedel vse razširjene naloge ter katere aktivnosti bodo omejene, če sredstva ne bi zadoščala. V razpravi o vplivu COVID-19 na notranjo varnost Evropske unije so bile predstavljene preventivne in izobraževalne aktivnosti Europolu v povezavi z epidemijo COVID-19 ter Europolova delovna skupina za Covid-19 in njene aktivnosti. Predstavljen je bil vpliv razširjenosti virusa na delo policije ter, na primeru Italije, prilagoditve metod in tehnik policijskega dela. Udeleženci so bili seznanjeni, da bila zaznana ponudba ponarejenih izdelkov, tudi cepiv proti Covid-19, ter da različne ekstremistične skupine naracijo o virusu in epidemiji prilagajajo svojim ciljem. Kot pomembni področji, katerim je treba posvetiti pozornost, sta bili izpostavljeni tveganje infiltracije organiziranega kriminala v razdeljevanje cepiv in vprašanje varovanja otrok in mladostnikov ob preiskovanju kaznivih dejanj. V razpravi je bilo izpostavljeno vprašanje nepovezanosti različnih baz podatkov ter opozorjeno, da različne države članice uporabljajo tehnično opremo in programske rešitve, ki niso vedno povezljivi. Opozorjeno je bilo na tveganje infiltracije kriminalnih organizacij v dobavno verigo medicinskih pripomočkov, opreme in cepiv, ter na nevarnost ponarejenih negativnih testov na Covid-19. Opozorjeno je bilo, da se ob ukvarjanju s kibernetiko kriminaliteto ne sme zanemariti nevarnosti tistih kaznivih dejanj, ki se ne izvajajo preko spleta ter da je med epidemijo zaznati porast družinskega nasilja in krepitev aktivnosti skrajnih skupin.

Ad 4)

Zapisnik 57. redne seje Komisije je bil potrjen brez pripomb.

Sekretarka
Lilijana Žurman

Predsednik
Bojan Kekec